

Raporti Vjetor 2016

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve

Janar 2017

Rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve në Shqipëri është një entitet joqeveritar i themeluar në 2009 si një rrjet i shoqërisë civile me qëllim për të monitoruar situatën e fëmijëve në vend. Nëpërmjet përfaqësuesve të tij në nivel rajonal dhe në bashkëpunim me njësitë e qeverisjes vendore në bashki dhe komuna, Observatori mbledh informacionin statistikor nga të dhënat administrative të shëndetësisë, arsimit, mbrojtjes sociale dhe autoriteteve të tjera vendore. Duke përdorur softëerin DevInfo pasuria e informacionit statistikor është konsoliduar në një bazë të dhënash të disponueshme

online në: <http://observator.org.al/odf2/qarqet-en.html>

Deri tani, baza e të dhënave të Observatorit është një burim unik i të dhënave të tilla: një ndërfaqe që lejon prezantim aktiv në specifikat e Shqipërisë në 374 bashki dhe komuna. Duke përdorur këto të dhëna të marra nga studime Observatori ka realizuar raporte për situatën dhe ka kontribuar në raportet e planeve të veprimit për fëmijët që zhvillohen në nivel kombëtar dhe rajonal. Në vitin 2013 ai prodhoi raportin e parë të plotë në dimensione të ndryshme të varfërisë dhe deprivimit të fëmijëve në Shqipëri.

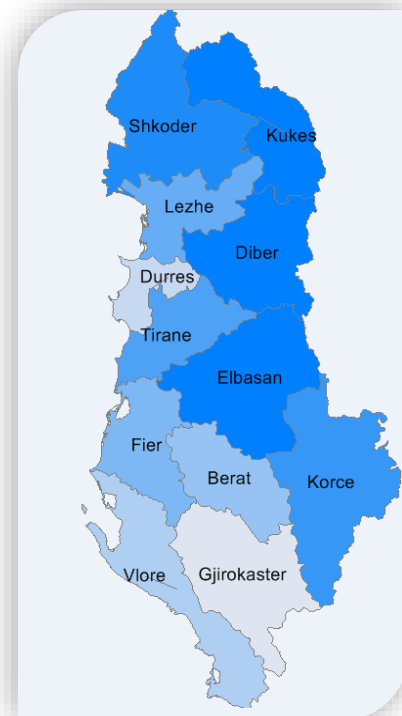
Një kontribut i rëndësishëm i prezencës së fortë të Observatorit në terren është aftësia e tyre për të advokuar me autoritetet qeveritare për të zgjeruar masat lokale për adresimin e nevojave të fëmijëve dhe familjeve, veçanërisht me prejardhje të cënueshme. Kohët e fundit, Observatori ka qenë midis udhëheqësve të një nisme në mbarë vëndin "Çdo fëmijë rom në kopësht". Besueshmëria e tyre nga ata që "njohin" gjendjen reale ka qenë i dobishëm në rolin e mbështetësve për përfshirjen e hershme të fëmijëve Romë.

Në kuadër të diskursit të post-realizimit të Objektivave të Zhvillimit të Mijëvjeçarit (OZHM) Observatori do të vazhdojë të luajë një rol kritik të një instrumenti të pavarur të shqyrtimit për të matur përparimin e Shqipërisë drejt një shoqërie më sociale, të drejtë dhe gjithëpërfshirëse. Kjo punë është duke u realizuar në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Statistikave (INSTAT), për të forcuar statistikën sociale, duke kuptuar që niveli i detajeve në regjistrat e Observatorit ka gjasa të mbetet një veçori unike duke plotësuar rregullisht mbledhjen e të dhënave në një nivel më të agreguar.

Për më shumë informacion rreth Observatorit, mund të kontaktoni në:

Adresa Email: info@observator.org.al

Telefon: 00355 4 22 58 987

Përmbajtja

Rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve 1

1. Projekte dhe iniciativa të realizuara nga Observatori gjatë vitit 2016 (Janar-Dhjetor 2016).....3

I. Çdo fëmijë Rom në Parashkollor (Viti 3).....3

II. Observatori për të Drejtat e Fëmijëve mbështet planifikimin e politikave të përqëndruara në fakte në bazë të të dhënave me fokus në veprimet për decentralizim.....4

III. Fuqimi i rrjetit të të Rinjve Y-Peer mbi sensibilizimin dhe advokacinë.....4

IV. He for She Turi Veror dhe He for She në Stadium.....**Error! Bookmark not defined.**5

V. Qytet i Sigurt.....5

VI. Drejtësia për të Mitur.....6

VII. Çdo Fëmijë në Shkollë.....7

VIII. Parandalimi i Martesave në moshë të hershme.....8

2. Kontributi i Partnerëve.....8

3. Vlerësime rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve, gjatë këtij viti (2015)...9

Projekte dhe iniciativa të realizuara nga Observatori gjatë vitit 2016 (Janar-Dhjetor 2016)

I. Çdo Fëmijë Rom në Parashkollor (Viti III)

Faza e tretë e nismës "Çdo fëmijë Rom në kopsht: Ndërtimi i rrjeteve advokuese dhe praktikave të bazuara në dëshmi për fëmijët Romë në zhvillimin e fëmijërisë së hershme" që synon të ngrëjë dhe mbështesë rrjetet lokale të bazuar në evidenca advokimi për zhvillimin e hershëm të fëmijëve Romë, duke punuar me shërbimet sociale (punonjës sociale) dhe institucione të tjera që sigurojnë kujdesin dhe mbrojtjen për fëmijët, OJQ-të dhe partnerë të tjerë social. Një nga fokuset kryesore të bashkëpunimit mes Qeverisë Shqiptare dhe UNICEF-it është sigurimi që fëmijët Romë dhe jo-Romë të marrin njësoj një fillim të barabartë në jetë. Kjo iniciativë është hartuar për të luajtur një rol të rëndësishëm në sigurimin e informacionit periodik, mbledhjes së të dhënave dhe evidencave, shkëmbimit të praktikave më të mira, boshllëqeve të identifikuar dhe zbatimin e politikave të analizuara për përfshirjen e Romëve, - të cilat rezultojnë në rrugën e hartëzimit të praktikave.

Nisma përqëndrohet në ndërhyrjet e mëposhtme:

- Të lehtësojë dhe inkurajojë aleanca me autoritetet lokale, prindërit Romë, aktiviste rinore të komunitetit Rom për përfshirjen në arsimin parashkollor të fëmijëve Rom;
- Të mbledh vazhdimisht të dhëna/ evidenca/praktikat e mira dhe mangësitë e zbatimit të politikave për fëmijët Romë (bazuar në një protokoll të unifikuar për mbledhjen e të dhënave dhe evidencave);
- Të përgatis raporte periodike të monitorimi të veprimeve dhe të llojë për ndryshim e në mbështetje të përfshirjes së fëmijëve Romë në kopshte;

Kjo realizoi një listë të veprimeve që synonin përcaktimin e rolit, funksioneve dhe detyrave të institucioneve lokale në lidhje me përfshirjen sociale të hershme të fëmijëve Romë në zonën e tyre. Këto veprime janë hartuar në një rrjet rolesh dhe detyrash të aktorëve qeveritarë dhe jo-qeveritarë, duke prodhuar dhe përçuar mbledhje të përhershme të të dhënave dhe evidencave, rast pas rasti zgjidhje dhe shkëmbimi i praktikave më të mira të përfituara, duke identifikuar mangësitë dhe gjetjen e zgjidhjes së duhur

II. Observatori për të Drejtat e Fëmijëve mbështet planifikimin e politikave të përqëndruara në fakte në bazë të të dhënave me fokus në veprimet për decentralizim

Observatori në partneritet me UNICEF Albania ka punuar intensivisht me menaxhimin e të dhënave të fokusuar tek fëmijët në nivel nën-kombëtar. Përpjekjet kanë synuar identifikimin, kuptimin, adresimin dhe monitorimin e pengesave kritike në lidhje me grumbullimin, analizimin, raportimin dhe shfrytëzimin e të dhënave për të informuar vendimet efektive të politikave dhe praktikave në të gjitha nivelet e qeverisjes. Procesi i grumbullimit të të dhënave në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal për fëmijët, për shkak të gamës së gjerë të treguesve, është delikate dhe ka hasur vështirësi të ndryshme përkundër vullnetit të mirë për të bashkëpunuar nga institucionet vendore. Gjithsesi progresi për periudhën 2009-2015 është përmirësuar nga viti në vit, gjë që tregon një ndërgjegjësim në rritje të institucioneve në këtë drejtim. Ndarja e re territoriale shkakton tkurrje të të dhënave, sepse mbledhja e tyre kryhet në nivel të Komunës dhe jo në nivelin e Njesisë Administrative si pjesë integrale e këtyre komunave.

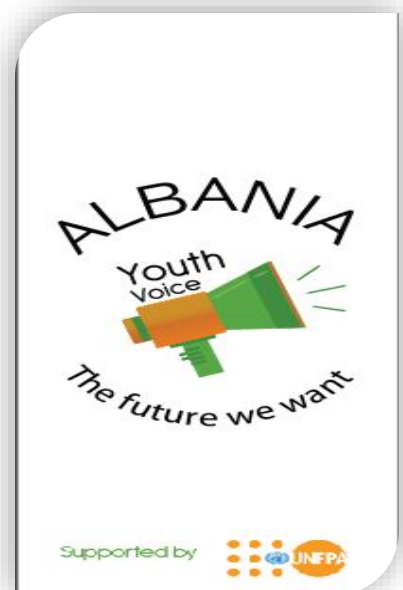
Iniciativa fokusohet në ndërhyrjet e mëposhtme:

- Forcimi i sistemit kombëtar të grumbullimit të të dhënave për të monitoruar gjendjen e fëmijëve, për të ndjekur përputhshmërinë me detyrimet e Konventës së të Drejtave të Njeriut (KDNJ);
- Analizimi i sfidave / pengesave për menaxhimin e të dhënave të fokusuar tek fëmijët, me qëllim informimin e ndërhyrjeve të përmirësuara për t'i adresuar potencialisht ato;

III. Fuqimi i rrjetit të të Rinjve Y-Peer mbi sensibilizimin dhe advokacinë

Y - PEER është një rrjet Albania, e themeluar në nivel global në vitin 1999 dhe krijuar në Shqipëri në 2000. Y- PEER parashikon të rinjtë që të ketë pjesëmarrje kuptimplotë në vendimmarrje në lidhje me jetesën e tyre të shëndetshme në mënyrë që të kenë qasje të barabartë në informata dhe shërbime . Y-PEER ka për qëllim të promovojë një stil të shëndetshëm jetësor përmes qasjes së kolegëve dhe të rinjve për të marrë vendime të përgjegjshme.

Parimi bazë i Y-PEER është që të promovojë mundësi të barabarta dhe "mbron praktikën" e diskriminimit në bazë të gjinisë, orientimit seksual, statusit serologjike, kapacitetet fizike dhe aftësi të kufizuara, pikëpamjeve politike dhe fetare, etnike apo kombëtare. Përmes këtij programi, i zhvilluar në konsultim të ngushtë me pikën Y- PEER qendrore në Shqipëri, Observatori propozon për të mbështetur dhe forcuar rolin e rrjetit PEER Y- në avokim dhe partneritetit, ngritjen e kapaciteteve, media dhe komunikim në zonat e përzgjedhura. Për këtë qëllim, programi fokusohet në ndërtimin e detajuar të kapaciteteve dhe përforcimin e të rinjve në Bashkinë e Tiranës,

Shkodrës dhe Vlorës, Elbasanit dhe Pukës. Kapaciteti ndërtues i të rinjve ka marrë parasysh standardet ndërkombëtare dhe kuadrin ligjor shqiptar

Iniciativa u fokusua në ndërhyrjet e mëposhtme:

- Fuqizimi i të Rinjve;
- Krijimi humanitar;
- Ngritja e kapaciteteve të të rinjve për të advokuar mbi kauzat e tyre;

IV. He for She turi veror dhe He for She në Stadium

Iniciativa HeForShe synon të rrisë ndërgjegjësimin mbi rolin e burrave dhe djemve për barazi gjinore në qytete / vendndodhje turistike të përzgjedhura në Shqipëri. Sesioni i ngritjes së vetëdijes së turneut veror HeForShe ka përbërë angazhime verbale me audiencën, shpërndarjen e materialeve promovuese dhe mbledhjen e angazhimeve nga burrat dhe djemtë që mbështesin barazinë gjinore dhe çështjen HeForShe. HeForShe në projektin e Stadiumeve të Futbollit, një iniciativë e ndërmarrë në bashkëpunim me Federatën Shqiptare të Futbollit me mbështetjen e Fondacionit Vodafone Shqiptare, për të rritur ndërgjegjësimin mbi rolin e burrave dhe djemve për barazinë gjinore. Gjatë fazës së parë të kampionatit kombëtar, Fushata HeForShe u prezantua në 10 ndeshje futbollit në stadione të ndryshme përmes lojës në aplikacionit telefonit Tifozi HeforShe, krijuar në kuadër të kësaj nime dhe shpërndarjes së mesazheve mbi barazinë gjinore, gjatë ndeshjeve.

Iniciativa u fokusua në ndërhyrjet e mëposhtme:

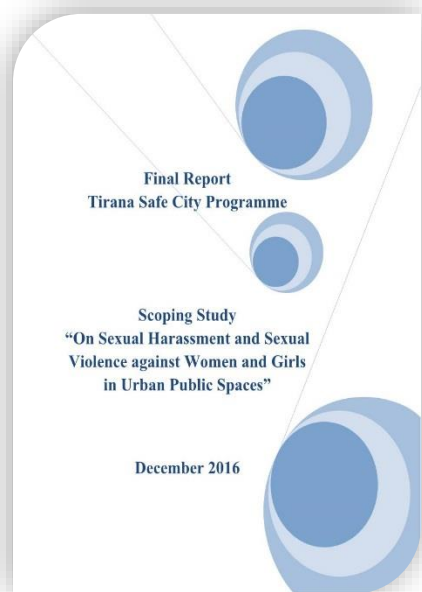
- Sesioni i ndërgjegjësimit gjatë ditës për 2 orë, ku grupi do të ndërveprojë me turistët dhe do t'i angazhojë ata në diskutimet e vogla për barazi gjinore;
- Manifestimi në sheshin kryesor të çdo qyteti / lokacioni që përbën mesazhet publike, angazhimet nga publiku dhe informimi / vetëdijesimi i barazisë gjinore;

V. Qytet i Sigurt

Studimi I Qyteti të Sigurtë i realizuar në Tiranë është një ushtrim i shpejtë që do të tërheqë sa më shumë të dhëna dhe raporte të arritshme sa më të lehtë si pjesë e analizës së peizazhit. Studimi, duke përdorur teknika të mbledhjes së shpejtë dhe të lehtë të të dhënave, synon të sigurojë një kuptim të thellë të çështjes së ngacmimit seksual (SH) kundër grave dhe vajzave në zonën e përzgjedhur të qytetit për të informuar hartimin e programit ku ndërhyrjet specifike për të përmirësuar sigurinë e grave.

Studimi na sjell në vëmendje:

- 1) probleme specifike shqetësuese për SH janë definuar dhe kuptuar, dhe nevoja për programin është e qartë nga perspektiva e aktorëve kyç;

- 2) Janë identifikuar grupet / agjentët e ndryshimit të përfituesve dhe pikëpamjet e tyre mbi nevojën për një program dhe ndryshimet që ata dëshirojnë ta shohin janë sqaruar;
- 3) partnerët e mundshëm të shpërndarjes janë vendosur dhe vlerësuar, pozicionet dhe prioritetet e aktorëve të rëndësishëm janë konstatuar;
- 4) shërbimet dhe projektet përkatëse ekzistuese janë identifikuar dhe vlerësuar, veçanërisht nga perspektiva e përfituesve të synuar;
- 5) zonat e ndërhyrjes janë profilizuar për të siguruar pasqyrë të politikave të tyre demografike, sociale, kulturore, ekonomike dhe të karakteristikave të tjera të rëndësishme, janë analizuar politikat, planet dhe iniciativat përkatëse;

VI. Drejtësia për të Mitur

Avokati i Popullit, në bashkëpunim me Observatorin për të Drejtat e Fëmijëve dhe UNICEF-in, kanë realizuar raportin "Me zërin e fëmijëve të privuar nga liria: monitorimi i kushteve dhe trajtimit në institucionet e paraburgimit, paraburgimit dhe burgjeve".

Studimi përfshin gjetjet dhe rekomandimet nga monitorimi gjatë periudhës Gusht - Dhjetor 2016 në Stacionet Policore të Tiranës, Institucioni për Shërbimin e Dënimeve Penale (ISCS) në Kavajë dhe Shën Kollë (Lezhë).

Ky studim është përgatitur nga një grup specialistësh në fushën e të drejtave të njeriut, drejtësisë dhe sociologjisë dhe njohurive të standardeve ndërkombëtare, sa i përket drejtësisë për të mitur. Këta ekspertë, të cilët zhvilluan metodologjinë dhe pyetësorët, ndoqën punën në terren për kryerjen e monitorimit, analizuan të dhënat dhe përgatitën raportin.

VII. Çdo fëmijë në Shkollë

Iniciativa “Çdo fëmijë në Shkollë” është pilotuar në rajonin e Durrësit, dhe është realizuar në partneritet me UNICEF-it dhe Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve, nën vëmendje të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit dhe me mbështetjen e të gjitha strukturave lokale. Qëllimi është identifikimi dhe regjistrimi në shkollë i çdo fëmije, pavarësisht faktit se ata kanë lindur në zonë ose jo, duke krijuar një mjedis të favorshëm për të jetuar.

Me nënshkrimin e Urdhrit të përbashkët i tre ministrive (U3M - Ministria e Arsimit dhe Sportit (MAS), Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) dhe Ministria e Shëndetësisë (MSH)) "Të identifikojë dhe regjistrojë në shkollë çdo fëmijë në Moshën e detyrueshme ", me qëllim të koordinimit të bashkëpunimit ndërinstytucional për të bërë të mundur që çdo fëmijë rezident të ndjekë shkollën.

Në këtë kontekst janë ndërmarrë disa hapa të rëndësishëm në lidhje me edukimin e fëmijëve duke përfshirë:

- Ngritja e një praktike pune për librin e punës së roleve të institucioneve përgjegjëse për zbatimin e U3M;
- Praktika e trajnimit ndërlidhës midis stafit të shkollës dhe institucioneve vendore të ngarkuara me përgjegjësi dhe rol nga nënshkrimi i U3M;
- Udhëzimet dhe udhëzimet për monitorimin e praktikave më të mira të shkollimit për zvogëlimin e bollëkut të shkollave dhe për integrimin në shkollë të fëmijëve jashtë shkollës;
- Praktikën e trajnimit për aktorët në institucionet arsimore bazë me qëllim që të sigurohet frekuentimi i rregullt dhe përfundimi i edukimit bazë nga çdo fëmijë;
- Praktikën e punës për nxjerrjen e të dhënave për treguesit ndërkombëtarë të sistemit arsimor;
- Praktikën e ndërprerjes së listave nga burime të ndryshme në mënyrë që të identifikohen fëmijët jashtë shkollës;
- Praktikën e bashkëpunimit ndërinstytucional për të intensifikuar punën në lidhje me rastin e fëmijëve jashtë shkollës;

Thirrja për edukimin e fëmijëve u drejtohet të gjithëve. Arsimi i çdo fëmije është një mision çdo ditë, zbatimi i të cilit kërkon vëmendje dhe angazhim në kohën e secilit.

I. Parandalimi i Martesave në Moshë të Hershme në Shqipëri

Observatori në partneritet me Fondin Kanadez për Iniciativa Lokale (CFLI), ka realizuar fazën e tretë të studimit "Parandalimi i Martesës së Hershme në Shqipëri".

Observatori me mbështetjen e CFLI ka zbatuar iniciativën "Parandalimi i martesave të hershme në forcimin e mekanizmave ligjorë dhe perceptimeve sociale, si mjet për fuqizimin e grave dhe vajzave (PARANDALIMI)". Projekti zbatohet nga Observatori përmes "monitorimit të vendimeve të Gjykatave të Qarkut të Korçës dhe Pogradecit për periudhën 2011 - 2016", pasuar me analizën sociale të këtyre rasteve.

Me qëllim të përmirësimit të vendimeve gjyqësore me respektimin e interesit më të lartë të fëmijës, takimi i hapur ka mbledhur përfaqësuesit e institucioneve ndërkombëtare dhe kombëtare, ministritë e ndryshme dhe institucionet vartëse qendrore dhe lokale së bashku me OJQ-të që veprojnë në fushën e të drejtave të fëmijëve

1. Kontributi i Partnerëve

Nr	Titulli i Projektit	Periudha e zbatimit	Donatori
1.	Çdo fëmijë Rom në Parashkollor (Viti III)	Maj 2016 –Shkurt 2017	UNICEF
2.	Observatori për të Drejtat e Fëmijëve mbështet planifikimin e politikave të përqëndruara në fakte në bazë të të dhënave me fokus në veprimet për decentralizim	Maj- Nëntor 2016	UNICEF
3.	Fuqimi i rrjetit të të Rinjve Y-Peer mbi sensibilizimin dhe advokacinë	Maj – Dhjetor 2016	UNFPA
4.	He for She turi veror dhe He for She në Stadium	Gusht – Dhjetor 2016	UN Eëomen
5.	Qytet i Sigurt	Qershor – Dhjetor 2016	UN
6.	Drejtësia për të Mitur	Gusht - Dhjetor 2016	UNICEF

7.	Çdo Fëmijë në Shkollë	Maj – Nëntor 2016	UNICEF
8.	Parandalimi i Martesave në Moshë të Hershmë në Shqipëri	Nëntor – Shkurt 2017	CFLI

2. Vlerësime rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve gjatë vitit (2016)

“E vlerësoj bashkëpunimin me Observatorin që nga viti 2014. Observatori vazhdimisht ka demonstruar një qasje shumë korrekte dhe të përgjegjshme në punën me Fondin Kanadez për Iniciativa Lokale” Përfaqësuesi i Ambasadës Kanadeze

“ Observatori ka kontribuar në krijimin e një mjedisi harmonik dhe miqësor për fëmijët. Ekspertiza e stafit të Observatorit ka shërbyer gjithashtu në ngritjen e kapaciteteve dhe trajnimin e stafit të shkollës dhe institucioneve lokale të mirëqenies sociale në Durrës për çështje të rëndësishme sociale dhe arsimore” Z. Roland Xhelilaj Institucioni i Prefektit Qarku Durrës

“Institucioni i Avokatit të Popullit, bazuar në përvojën shumë të suksesshme të bashkëpunimit, rekomandon Observatorin si një organizatë partnere dhe shumë aktive në zbatimin e iniciativave të ndryshme në garantimin dhe përmbushjen e të drejtave të fëmijëve dhe të rinjve” Z. Igli Totozani Avokati i Popullit